

Fitxa 45

CANUTELLS

DADES GEOGRÀFIQUES I FÍSiques:

Municipi: Maó.

Altres topònims: no se'n coneixen.

Àrees urbanes associades: es Canutells.

Accés: rodat; des de la carretera que surt de la Me-12 a Sant Climent. Hi ha una zona d'estacionament pròxima a la platja dins la mateixa urbanització.

Orientació de la platja: sud.

Superfície de platja: 1.460m², en total.

Llargada de platja: 70, en total.

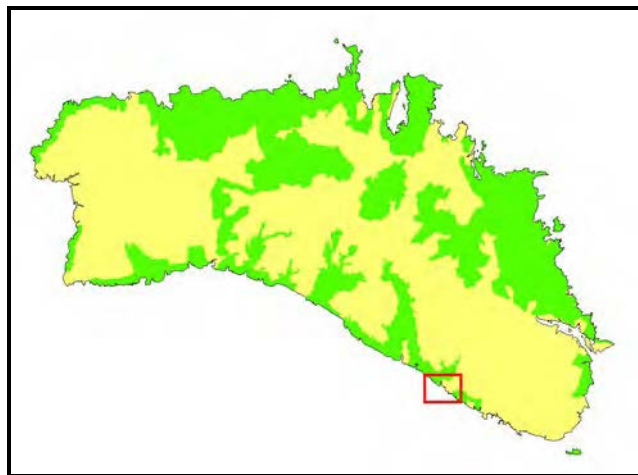
Amplada mitjana de la platja: 18 m.

Grau de freqüentació de la platja: baix, en plena temporada. Elevada densitat d'embarcacions fondejades.

Geologia de l'entorn: plataforma carbonatada del Miocè superior, formada per calcàries blanques.

Composició del sediment: d'origen carbonatat orgànic (+90%), amb alta proporció de gra fi i color blanc.

Espai natural protegit: no està inclosa dins cap espai natural protegit però limita a ponent amb l'Àrea Natural d'Espècial Interès Me-11 i la Xarxa Natura 2000.

SERVEIS DE PLATJA:

Classificació platges CIM: platja de tipus A (urbana).

Distància a l'estacionament: 65 metres des de la zona d'estacionament de la urbanització.

Servei de socorrisme: no n'hi ha.

Altres serveis: no n'hi ha.

ENTORN I PAISATGE

Canutells és una petita cala situada a la costa sud de Menorca que presenta la imatge típica d'una cala del migjorn de l'illa. Es tracta d'una cala encaixada en un barranc amb parets verticals d'alçades superiors als 20 metres. La presència del torrent que al llarg dels mil·lenis ha format el barranc i el continu drenatge de les aigües subterrànies cap a la platja fan que l'arena estigui gairebé sempre humida. La platja està protegida de la incidència directa de temporals i la seva sortida a mar oberta és entre penya-segats.

A la platja s'hi davalla per una escalinata que arriba a un moll mig excavat a la roca i que marca el límit est de la platja. Per l'altra banda, la platja limita directament amb el penyal de roca i és per aquest punt per on baixa el torrent quan aquest romp la barrera d'arena que forma la platja. L'arena es veu limitada per darrere de seguida per la presència d'una exuberant vegetació que creix gràcies a la humitat que proporciona el torrent.

La urbanització turística des Canutells és una de les primeres que va existir a Menorca; algunes de les tipologies urbanes que hi trobam associades es remunten al començament del període turístic. Malgrat això, avui dia a la platja encara hi ha embarcacions de pesca tradicional actives i l'ús de coves excavades a la roca.

PLANTES I VEGETACIÓ

Tot i que, com hem dit, aquesta platja presenta la imatge típica d'una cala del migjorn de l'illa, l'aspecte de la vegetació que té la platja és diferent. Aquesta diferència s'explica per l'afluència d'aigua dolça que arriba des del barranc, que deixa l'arena humida i fangosa.

A la part més posterior es pot observar una vegetació de canyar (*Arundos donax* i *Phragmites australis*), que és un clar indicador de presència constant d'aigua. Amb aquestes condicions la vegetació dunar típica no es pot desenvolupar i al seu lloc apareixen plantes més habituals a zones humides: joncs (*Juncus acutus*), *Carex distans*, corretjola de torrent (*Calystegia sepium*), àbit (*Apium graveolens*), *Polypogon monspeliensis*, etc. A aquestes les acompanyen algunes altres típiques del litoral, però sempre amants d'un mínim de frescor a la terra: *Inula crithmoides*, *Suaeda vera*, *Atriplex postrata*, etc. També hi apareixen espècies nitròfiles lligades a la presència humana com el gram (*Cynodon dactylon*), l'herba prima (*Piptatherum miliaceum*) o l'exòtica invasora d'origen americà *Aster squamatus*. Més cap a les voreres, sempre a prop de les penyes també hi és freqüent el fonoll marí (*Crithmum maritimum*) i l'endemisme menorquí *Limonium saxicola*, que en aquesta cala té una de les poblacions més importants i, a més, amb unes característiques peculiars.

ANIMALS

Tot i que no es tracta d'un animal salvatge ni propi de Menorca, de ben segur que des de la platja estant podrem observar un grup d'anàtides que ha fet d'aquesta cala casa seva. Més concretament, es tracta d'un grup d'ànecs domèstics (*Anas domesticus*) --de color blanc hibridats-- (creuats) amb exemplars de collblau (*Anas platyrhynchos*) (vegeu foto). Com ha passat en molts altres punts de l'illa, uns animals domèstics s'han convertit (de manera intencionada, o no) en animals assilvestrats i ara comparteixen el medi amb la fauna autòctona. En aquest cas, això no ha perjudicat la fauna o la flora autòctona però en altres ocasions la introducció d'una espècie

al·lòctona pot comportar conseqüències greus per a les espècies locals. És conegut, per exemple, el cas de la tortuga d'aigua de florida (*Trachemys scripta elegans*), que competeix i desplaça la tortuga aquàtica pròpia d'aquí (*Emys orbicularis*), o el cas del cranc americà (*Procambarus clarkii*), que causa una reducció de la biomassa vegetal i la regressió d'algunes espècies animals (com per exemple petits mol·luscs) i, per tant, suposa una amenaça per a la biodiversitat dels torrents.

D'altra banda, al canyar que hi ha darrere la platja hi habita la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni hermanni*), un animal salvatge i autòcton de l'illa. Aquesta tortuga es troba en bon estat de conservació a les Balears i ben representada a gairebé qualsevol racó de Menorca, però en l'àmbit estatal i mundial està considerada com a espècie en perill d'extinció, ja que les seves poblacions són reduïdes i molt fragmentades. Per tant, en el cas de tenir la sort de trobar i poder observar una tortuga mediterrània, cal anar molt alerta de no molestar-la gaire ni canviar-la de lloc, ja que aquests animals són molt territorials i un canvi de localització pot comportar la seva mort.

DINS LA MAR

La part central de la cala té el fons arenós però, en canvi, les zones litorals dels costats són rocoses durant els primers metres i després donen pas a unes estretes franges de posidònia (només a la meitat exterior de la cala). A les zones rocoses hi creix principalment l'alga vermella *Corallina elongata* (vegeu foto adjacent) a les parts més ombrívoles, i algues fotòfiles o bé *Cystoseira stricta* o *Cystoseira compressa* a les parts més ben il·luminades.

Als fons d'arena normalment s'hi observen pocs animals, ja que la majoria dels que hi viuen ho fan enterrats. Però, ocasionalment, és possible observar-hi alguns peixos, com per exemple el pedaç (*Bothus podas*) o les llises (*Liza sp.*).

La posidònia és molt abundant a tot el litoral de Menorca, sobretot al sud, on té un estat de conservació bo. Aquesta planta marina és de capital importància per al manteniment natural de les platges, ja que les protegeix de l'onatge i, per tant, de la pèrdua d'arena per erosió.

HISTÒRIA I SINGULARITATS

Encara avui podem trobar a la platja la presència d'embarcacions actives de pesca tradicional. La zona de la cala i del barranc tenen un gran desenvolupament càrstic que dona lloc a la formació de nombroses coves i forats. Al costat de la platja, ja des de temps enrere, algunes d'aquestes coves s'han aprofitat de manera natural o bé s'han acabat d'excavar per ser utilitzades com a cotxeres en les quals guardar els estris de pesca. Fins i tot, algunes han estat utilitzades com a lloc d'hivernada de les barques o com a refugi per als pescadors sorpresos per alguna tempesta.

Aquest tipus de construccions es repeteixen al llarg de la costa menorquina, sobretot a cales de material calcari. Un bon exemple seria el de Calasfonts, as Castell, on la majoria d'antigues cotxeres de pescadors han estat reconvertides en bars, restaurants o botigues.

